

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การปรับปรุงคุณภาพของบุคคลในสังคมให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพและมีคุณธรรม นับเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาสังคม พัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การส่งสอนอบรมพลเมืองโดยกำหนดให้มีการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้การปรับปรุงคุณภาพของบุคคลในชาติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้น ครูมีบทบาทสำคัญอยู่มาก การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนจะดำเนินไปไม่ได้หากขาดครู ในเอกสาร "นโยบายและการจัดการฝึกหัดครู ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (2520-2524)" กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "ครู เป็นผู้มีส่วนในการจัดการศึกษา และรับผิดชอบในการส่งสอนเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จึงอาจกล่าวได้ว่า ครู เป็นพลังสำคัญกลุ่มหนึ่งที่ช่วยพัฒนาและสร้างสรรค์ความมั่นคงให้แก่ชาติ ในรูปการส่งเสริมและธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์"¹

ในเมื่อครูมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาอบรมดังกล่าว คุณภาพของการศึกษาของบุคคลจึงเกี่ยวข้องกับคุณภาพของครูอยู่มาก ในขณะที่ประเทศชาติกำลังต้องการบุคคลที่มีคุณภาพสูง เพื่อช่วยพัฒนาประเทศ ครูที่จะให้การศึกษาและจัดการเรียนการสอนแก่บุคคลตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ก็ควรจะมีประสิทธิภาพในการส่งสอนอบรมสูงด้วย

¹ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, "นโยบายและการจัดการฝึกหัดครู ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (2520-2524)," (อัคราเนา)

การที่ครูจะมีคุณภาพสูงไค่นั้น ในฐานะที่เป็นหน่วยงานผลิตครูโดยตรงของรัฐ หนวดยหนึ่ง กรมการฝึกหัดครูไค้กล่าววว "อาชีพครูและการผลิตครูจึงเป็นกระบวนการพิเศษที่รัฐไค้ให้ความสนใจและตระหนักเป็นอยางยิ่งที่จะสรรหาคณคื มีความรู้ความสามารถเข้ารับการศึกษาอบรมเพื่อเตรียมประกอบอาชีพครู" ¹

ยิ่งไปกววนั้น วิชาชีพครูยังถืถวว เป็นวิชาชีพชั้นสูงแขนงหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะถืถองสรรหาคณคืมีความรู้ความสามารถเข้ารับการศึกษาแล้ว ยังกำหนดคืให้ผู้ที่เข้ารับการศึกษาในวิชาชีพนี้ไค้ศึกษาอยางลึกซึ้งทั้งทางคณทฤษฎีและปฏิบัติ ในเนือหาวิชาพื้นฐาน วิชาชีพครู วิชาเฉพาะ และวิชาเลือกตามความถนัดและความสนใจ ² ในเนือหาวิชาชีพครูนั้น จำแนกไค้เป็น 3 ส่วนคื วิชาชีพพื้นฐาน ซึ่งไค้แก่ หลักการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา ปรัชญาการศึกษา เป็นต้น วิชาชีพเฉพาะซึ่ง เป็นภาคทฤษฎี อันไค้แก่รายวิชาวิธีสอนวิชา-เฉพาะต่าง ๆ และวิชาชีพภาคปฏิบัติ อันเป็นวิชาที่ผู้เรียนถืถองเรียนโดยอาศัยการปฏิบัติเพื่อหาประสบการณ์จริงเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนไค้มีโอกาสใช้ทฤษฎีที่ตนเรียน นำมาทดลองใช้ เป็นการเสริมรากฐานของวิชาชีพของตนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ³

วิชาชีพภาคปฏิบัตินี้เป็นส่วนที่สำคัญยิ่งส่วนหนึ่งของโปรแกรมฝึกหัดครู ฟลอเรนซ์ บี. สเตรทเมเยอร์ และมาร์กาเรต ลินคีย์ (Florence B. Stratemeyer and Margaret Lindsey) ไค้ถืถวววิชาชีพภาคปฏิบัตินี้เป็นประสบการณ์ที่นักศึกษาคูจะถืถอง

¹ เรื่องเดียวกัน.

² สภาการฝึกหัดครู, "โครงสร้างของหลักสูตร," ใน หลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ, 2520), หน้า 4-9.

³ เจริญผล สุวรรณโชติ, "การจัดและคณเนินการฝึกสอน," ใน โครงการปรับปรุงการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท เอกสารนิเทศการศึกษานับที่ 205 (กรุงเทพมหานคร: หนวยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2521), หน้า 4-5.

ได้รับในลักษณะของการปฏิบัติจริง (Laboratory) และถือเป็นประสบการณ์ (Experience) ที่สถาบันฝึกหัดครูจะต้องจัดให้นักศึกษาทุกคน ทุกระยะของการศึกษาวิชาชีพครู โดยได้กล่าวว่า ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ (Professional Laboratory Experience) เป็นกิจกรรมที่รวมอยู่ในหลักสูตรการฝึกหัดครู เป็นภาคปฏิบัติของการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาทั้ง 3 คือ วิชาพื้นฐาน วิชาชีพ และวิชาเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสปฏิบัติงานกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน คือ เด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่ รวมทั้งมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การจัดประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัตินี้อาจทำได้หลายวิธี คือ ในขณะที่นักศึกษาครูกำลังศึกษารายวิชาต่าง ๆ ในโปรแกรมฝึกหัดครู อาจารย์ผู้สอนอาจกำหนดให้นักศึกษาไปเยี่ยมโรงเรียน ไปสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สังเกตกระบวนการเรียนการสอน ทดลองและวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอนและชุมชนร่วมมือกับครูในโรงเรียนเตรียมการสอน ช่วยเหลือทำอุปกรณ์ และฝึกงานอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับรายวิชาพื้นฐาน วิชาชีพ และวิชาเฉพาะ รวมทั้งปฏิบัติการฝึกสอน (Student Teaching) ในช่วงระยะเวลาที่กำหนด¹

จะเห็นได้ว่า แม้ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติอื่น ๆ จะครอบคลุมการปฏิบัติงานทุกอย่างเกี่ยวกับผู้เรียน โรงเรียน และชุมชนแล้วก็ตาม นักศึกษาครูก็ยังคงต้องมีการฝึกสอนเจริญผล สุวรรณโชติ ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "การฝึกสอนเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้นักศึกษาที่จะออกไปเป็นครูจะได้รับการฝึกอย่างสมบูรณ์ การฝึกสอนจึงเป็นหัวใจของการฝึกหัดครู"² แนวความคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของนักการศึกษาหลายท่าน อาทิเช่น เกล เอ็ม. อินโลว์ (Gail M. Inlow) ซึ่งได้กล่าวว่า "การฝึกสอนเป็นงานที่วัดผลงานทั้งหมดของโครงการฝึกหัดครู เพราะทำให้สถาบันฝึกหัดครูมีโอกาสมอง

¹ Florence B. Stratemeyer, and Margaret Lindsey, Working with Student Teachers, 2d ed. (New York: Bureau of Publication Teachers College Columbia University, 1961), pp. 34-39.

² เจริญผล สุวรรณโชติ, "การจัดและดำเนินการฝึกสอน," หน้า 5.

ตนเองเพื่อปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ" ¹ และเอลิซาเบธ ฮันเตอร์ และเอ็ดมันด์ อมิคัน (Elizabeth Hunter and Edmund Amidon) ก็ได้สนับสนุนความสำคัญของการฝึกสอน และโคกดาวถึงโปรแกรมการฝึกสอนไว้ว่า "เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในหมู่นักการศึกษาว่า การฝึกสอนมีความสำคัญยิ่งต่อการเตรียมครู ขณะนี้โปรแกรมการฝึกสอนถูกทำให้มั่นคงขึ้น ครูจะได้รับการเตรียมให้ดียิ่งขึ้นสำหรับการทำงานกับนักเรียน" ²

จึงนับได้ว่าการศึกษาฝึกหัดครูทั่วไป ได้จัดให้นักศึกษาคู่ออกปฏิบัติงานและฝึกฝนทดลองสอนนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ นับเป็นประสบการณ์ตรงที่จำเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อผู้เรียนในสถาบัน และต่อสถาบันฝึกหัดครูนั่นเอง

สถาบันฝึกหัดครูแต่ละแห่ง จะกำหนดการฝึกสอนหรือทดลองสอนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาชีพครูทั้งหมด และอาจเรียกชื่อว่า "การฝึกสอน" "การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ" หรือ "ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ" เป็นต้น ที่เรียกชื่อให้แตกต่างออกไปจากเดิมก็เพื่อให้มีความหมายกว้างขึ้น โดยรวมไปถึงภาคปฏิบัติอื่น ๆ ที่สนับสนุน เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคู เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในฐานะครู แต่ก็มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันคือ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาคูได้มีโอกาสประยุกต์ความรู้ความคิดภาคทฤษฎีที่ได้รับจากการศึกษาอบรมในสถาบันฝึกหัดครูมาทดลองปฏิบัติ ฝึกฝนความสามารถในการสอน ฝึกรับภาระหน้าที่ในฐานะครู และเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

สำหรับหลักการจัดประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติโดยส่วนรวมนั้น ฟลอเรนซ์ บี. สเตรทเมเยอร์ และมาร์กาเรท ลินคีย์ ได้เสนอแนะไว้ว่า

1. ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติไม่ควรเจาะจงว่าเป็นการฝึกสอนของนักศึกษาคูเท่านั้น ควรรวมไปถึงการฝึกปฏิบัติงานทุกอย่างเกี่ยวกับเด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ในโรงเรียน

¹ Gail M. Inlow, Maturity in High School Teaching (Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1963), p.40.

² Elizabeth Hunter, and Edmund Amidon, Student Teaching: Case and Comments (New York: Holt Rinehart and Winston, 1964), p. V.

และในชุมชน และการฝึกปฏิบัติงานนี้ควรจัดในทุกรายวิชาของโปรแกรมการฝึกหัดครู ไม่ว่าจะ เป็นวิชาพื้นฐาน วิชาเฉพาะ (วิชาเอก-วิชาโท) หรือแม้แต่วิชาชีพรู ต้องทำให้นักศึกษา เกิดความรู้สึกว่า การปฏิบัติงานกับเด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ในโรงเรียน และในชุมชนเป็นส่วน หนึ่งของชีวิตประจำวันของเขา

2. ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติที่จะกำหนดให้นักศึกษาฝึกปฏิบัตินั้น ควรจะคำนึง ถึงความสามารถส่วนตัว ความพร้อม จุดมุ่งหมายและความต้องการของนักศึกษา ควรกำหนด รายวิชาและลักษณะของประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติให้เพียงพอที่จะให้นักศึกษาได้มองเห็น ความเจริญงอกงามของผู้เรียนทั้งกระบวนการ ไม่ใช่เพียงบางส่วน ทั้งนี้ ผู้จัดทำต้องวิเคราะห์ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติอย่างถ่องแท้

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ อันได้แก่บุคลากรของ วิทยาลัย ตัวนักศึกษา และครู-อาจารย์ในโรงเรียนที่ร่วมปฏิบัติงาน จะต้องร่วมมือกันวาง แผนชั้นปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจกันและทำให้การปฏิบัติงานร่วมกัน ได้ผลดียิ่งขึ้น

4. ในขณะที่นักศึกษากำลังปฏิบัติงาน บุคลากรของวิทยาลัยและของโรงเรียน ควรร่วมมือกันให้คำแนะนำและรับผิดชอบร่วมกันในการนิเทศนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อขจัดสิ่งที่ไม่ดี ประสงค์บ้างประการอันอาจเกิดขึ้น เช่น ขจัดความรู้สึกของนักศึกษาที่ว่าประสบการณ์วิชาชีพ ภาคปฏิบัติเหมือนเป็นกิจกรรมส่วนตัวของนักศึกษา ขจัดความขัดแย้งระหว่างคำแนะนำของ อาจารย์จากวิทยาลัยและคำแนะนำจากครูในโรงเรียน และเพื่อร่วมกันเสริมประสบการณ์ วิชาชีพแก่นักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

5. การประเมินผลความก้าวหน้าของประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติของนักศึกษา นั้น ครูในโรงเรียน นักศึกษา และอาจารย์จากวิทยาลัยจะต้องร่วมมือกันอย่างแท้จริงใน กระบวนการประเมินผล โดยกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานให้ชัดเจน พิจารณานิคมของ เหตุการณ์ที่ชี้ให้เห็นพัฒนาการของการปฏิบัติงาน รวบรวม ดีความ และหาข้อสรุปจากการ ปฏิบัตินั้น ๆ รวมทั้งวางแผนดำเนินงานต่อจากผลที่ประเมินได้

6. โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ ควรรวมไปถึงระยะเวลาของ

การฝึกสอนเต็มเวลาของนักศึกษาไว้ด้วย เพราะเป็นระยะเวลาที่จะทำให้ให้นักศึกษาได้คุ้นเคยกับขอบข่ายของอาชีพครู และเป็นความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างแท้จริง ซึ่งระยะเวลาที่ควรจะนานพอที่จะทำให้มองเห็นความพยายามของนักศึกษาที่จะก้าวไปสู่อาชีพครูอย่างจริงจัง

7. สถานการณ์ที่จะเลือกมาเป็นประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ ควรเป็นสถานการณ์จริง ๆ ที่นักศึกษาจะได้ประสบเมื่อเขาจะต้องออกไปเป็นครู ครูในอนาคตควรมีโอกาสได้ฝึกงานกับ เด็กทั้งสองเพศที่มีความสามารถแตกต่างกัน จากทุกระดับ เศรษฐกิจและสังคม ควรจะได้ฝึกงานในโรงเรียนหลาย ๆ ประเภท แต่ในขณะเดียวกัน ก็ควรจะทำให้เขาได้มองเห็นสิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ เช่น ให้ได้สังเกตการสอนของครูที่มีศิลปะการสอนที่ดี ให้ได้มีโอกาสใช้สื่อการสอนที่ดีที่สุด และให้มีโอกาสคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอนที่ดีที่สุด¹

จากแนวความคิดดังกล่าว นักศึกษาควรมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติงานจนเกิดความคุ้นเคยกับ เด็กและโรงเรียนก่อนที่จะออกไปฝึกสอน แต่การฝึกสอนก็ยัง เป็นโครงการที่จะขาดไม่ได้สำหรับการเตรียมครู ในประเทศเรา แนวความคิดในการจัดการฝึกสอนหรือโครงการจัดประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติของสถาบันฝึกหัดครูโดยทั่วไปก็คล้ายคลึงกัน และจะดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมนักศึกษาครูก่อนออกฝึกสอน เป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการและความคุ้นเคยการปฏิบัติงานให้แก่ นักศึกษาครู โดยจัดให้เรียนเนื้อหาวิชาพื้นฐาน และวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการฝึกสอน และตรงกับสายงานที่นักศึกษาจะเข้าไปมีส่วนร่วม จัดให้นักศึกษาได้สังเกตการปฏิบัติงานของครูตามโรงเรียนต่าง ๆ และจัดให้มีการประชุมนิเทศก่อนการฝึกสอน

2. การจัดนักศึกษาออกฝึกสอน คือจัดให้นักศึกษาทำการสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ภายในช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้ หรือใช้ทฤษฎีและวิธีการที่เรียนมาจาก

¹ Stratemeyer, and Lindsey, Working with Student Teachers, pp. 46-51.

สถาบันฝึกหัดครูในด้านการเตรียมตัวสอน การเตรียมการสอน การดำเนินการสอนด้วยวิธีสอนแบบต่าง ๆ เรียนรู้วิธีแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน มีความเข้าใจถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นครู

3. การปฏิบัติภายหลังการฝึกสอน เป็นการประเมินผลรวบยอด และเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งสรุปปัญหาและข้อแก้ไขอันเกิดจากการฝึกสอน มักจะจัดในรูปของการประชุมปรึกษาและสัมมนา 2-3

ตามขั้นตอนที่ 2 กำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติตนในฐานะครูผู้หนึ่ง แม้นักศึกษาฝึกสอนจะมีพื้นความรู้ทางวิชาการและทฤษฎีการสอนมาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังขาดประสบการณ์และความชำนาญในการสอนอยู่ รวมทั้งสภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนฝึกสอนอาจก่อให้เกิดปัญหาแก่นักศึกษาฝึกสอนได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีผู้สังเกตและชี้ข้อบกพร่องของการสอนให้รวมทั้งช่วยเหลือแนะนำวิธีปฏิบัติตนในสถานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอน เพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนสามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเรียกว่า "การนิเทศการฝึกสอน" บุคคลที่จะทำหน้าที่นี้มีอยู่ 2 ฝ่ายด้วยกันคือ อาจารย์นิเทศก์จากสถาบันฝึกหัดครู และครูหรืออาจารย์ในโรงเรียนนั้น ๆ ซึ่งเรียกว่า "ครูพี่เลี้ยง" หรือ "อาจารย์พี่เลี้ยง" บุคลากรทั้งสองฝ่ายนี้จะทำหน้าที่ดูแล แนะนำ และช่วยเหลือให้นักศึกษาฝึกสอนได้มองเห็นและเข้าใจงานทั้งหมดของครู ช่วยสร้างนิสัยและทัศนคติที่ดีต่อการทำหน้าที่ครู อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงจะต้องทำงานร่วมกันนักศึกษาฝึกสอนในขณะที่ออกปฏิบัติงานสอนอย่างใกล้ชิด เพื่อช่วยแนะแนวทางในการแก้ปัญหาให้ และเพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนเข้าใจเป้าหมายของการฝึกสอนอย่างแท้จริง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 อัจฉรา ประไพตระกูล และคนอื่น ๆ, ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2520 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 3-8.

2 เจริญผล สุวรรณโชติ, "การจัดและดำเนินการฝึกสอน," หน้า 8.

การดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนของวิทยาลัยครูหรือสถาบันฝึกหัดครูจึงควรมีหลักการที่แน่นอนและมีระบบ ออตโต เจ. ชิปล่า (Otto J. Shipla) ผู้เชี่ยวชาญจากองค์การยูเนสโก ประจำคณะกรรมการพัฒนาโครงการปรับปรุงการฝึกสอนของกรมการฝึกหัดครู ได้เสนอแนะหลักการเอาไว้ว่า

1. วิทยาลัยจะต้องมีปรัชญาว่า การฝึกสอนเป็นรายวิชาหนึ่งของวิทยาลัย ซึ่งเป็น การสอนโดยความร่วมมือของวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอน และการนิเทศการฝึกสอนคือ การสอนทักษะการสอนให้แก่ นักศึกษาฝึกสอน
2. มีการเตรียมการก่อนการฝึกสอนให้กับนักศึกษา โดยจัดรายวิชาที่จำเป็นจะต้องออกไปสอนให้เรียน และฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับทักษะการสอนในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน
3. เนื่องจากผู้นิเทศนักศึกษาฝึกสอนไม่ใช่มีแต่อาจารย์จากวิทยาลัยเท่านั้น จึงจำเป็นต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศฝึกสอนแก่ครูพี่เลี้ยงและครูใหญ่ในโรงเรียนฝึกสอนด้วย โดยจัดการฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงและครูใหญ่ เกี่ยวกับวิธีการนิเทศการฝึกสอน ตลอดจนถึงการฝึกจุดสำคัญ (on the spot training) เพื่อปรับปรุงกลวิธีในการนิเทศการสอนให้ดียิ่งขึ้น
4. มีหนังสือคู่มือการฝึกสอนแจกจ่ายให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน หนังสือเล่มนี้ควรมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของการฝึกสอน ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการสอนและการนิเทศการสอน รวมทั้งกล่าวถึงบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนทุกคน นอกจากนั้น ยังควรมีเอกสารในลักษณะจดหมายข่าว ถึงครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงเป็นการประจำ เพื่อเพิ่มเติมแนวความคิดหรือปัญหาอื่นนอกเหนือจากที่มีอยู่ในคู่มือการฝึกสอน
5. การนิเทศการฝึกสอนเป็นการสอนวิธีสอนให้แก่ นักศึกษา ไม่ใช่การจับผิด จึงต้องมีระบบการไปเยี่ยมนักศึกษาฝึกสอน มีระบบการสังเกตการสอน และการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน รวมทั้งระบบการบันทึกพฤติกรรมในการสอนและการทำงานของนักศึกษาฝึกสอน ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษาได้เตรียมการสอนและสอนให้ดีที่สุดเท่าที่สามารถ และผู้นิเทศก็จะได้นำในส่วนที่เขามองว่าถูกต้อง

6. จะต้องมีการพบปะพูดคุยโดยตรงระหว่างอาจารย์นิเทศก์และครูที่เลี้ยงเกี่ยวกับการดำเนินงานและการสอนของนักศึกษา แต่ถ้าหากมีการสัมมนาเป็นคณะ ผู้เข้าร่วมสัมมนาควรจะเป็นคณะอาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนทุกคน

7. จะต้องมีการพบปะพูดคุยกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนเป็นรายบุคคลอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันออกไป นอกจากนั้นครูที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนควรจะพบปะพูดคุยเกี่ยวกับการสอนได้ทุกวัน

8. มีปฏิกริยาตอบสนอง (Feed back) เกี่ยวกับเนื้อหาและกลวิธีสอนของนักศึกษา ทั้งจากนักเรียน นักศึกษาฝึกสอน ครูที่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น และเพื่อประเมินผลการฝึกสอน

9. มีการสัมมนาสำหรับนักศึกษาฝึกสอนเป็นครั้งคราวอย่างสม่ำเสมอในระหว่างภาคที่ทำการฝึกสอน ซึ่งจะทำให้นักศึกษาฝึกสอนได้รับแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติร่วมกับนักเรียนของตน รวมทั้งมีการสัมมนาภายหลังการฝึกสอนเพื่อสรุปแนวความคิดทั้งหมดที่ได้รับจากการฝึกสอนและหาข้อยุติในปัญหาต่าง ๆ

10. มีระบบในการใช้แบบประเมินผล แบบประเมินผลนั้นจะต้องง่าย มีความสมบูรณ์ในตัวเอง และมีประโยชน์ที่สุด ทุกคนก็สามารถเข้าใจได้ง่ายและสะดวกในการใช้ ซึ่งอาจต้องให้นักศึกษาฝึกสอนใช้ประเมินผลตัวเองบ้าง¹

เกี่ยวกับการฝึกสอนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ในวิทยาลัยครูนั้น หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ.2519 กำหนดการฝึกสอนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงนี้ให้อยู่ในกลุ่มวิชาชีพครู ในรายวิชาศึกษา 234 : ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ 1 (5 หน่วยกิต 1/2 ภาคเรียน) ซึ่งจะใช้เวลาในการฝึกสอนอยู่ประมาณ 8 สัปดาห์ ในระยะเวลาี้ ได้รวมทั้งการปฐมนิเทศ การสังเกตการสอนของครูที่เลี้ยง การทดลองสอน และการประชุมสัมมนาภายหลังการฝึกสอนด้วย สำหรับหมวดวิชาที่นักศึกษาจะต้องฝึกทำการสอนนั้น ไม่ว่านักศึกษาจะเรียนวิชาเอกหรือ

¹ ออโต เจ. ซิปลา, "กลวิธีในการนิเทศการสอนและการนิเทศการสอนอย่างมีระบบ," ใน โครงการปรับปรุงการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท, หน้า 106-118.

วิชาโทก็ก็ตาม หลักสูตรกำหนดให้สอนได้มากกว่า 1 หมวดวิชา สามารถสอนและทำหน้าที่รับผิดชอบในฐานะครูประจำชั้นได้ด้วย¹ แต่การฝึกสอนตามรายวิชา ศึกษา 234 นี้ จะทำให้ นักศึกษาครูกลายเป็นครูที่มีคุณภาพสูง เพียงพอตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้หรือไม่ นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น สภาพการณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนฝึกสอน ครูที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และตัวนักศึกษาฝึกสอนเอง รวมทั้งคำแนะนำและความช่วยเหลือที่นักศึกษาได้รับ โดยการนิเทศ ทั้งจากครูที่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกสอนและจากอาจารย์นิเทศก์ ของสถาบันฝึกหัดครู

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การฝึกสอนวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะที่นักศึกษาฝึกสอน จำเป็นต้องมีศิลปะการสอนที่แยบคาย เพราะนอกจากจะต้องให้ความรู้ในเนื้อหาวิชา และฝึกฝนความสามารถในการใช้ภาษาที่ถูกต้องและคล่องแคล่วเป็นทักษะแก่ผู้เรียนแล้ว นักศึกษาฝึกสอนยังต้องสามารถถ่ายทอดความนิยมชมชื่นในวัฒนธรรมอันดีงามของไทยให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย การฝึกอบรมนักศึกษาครูวิชาเอกภาษาไทยให้เป็นครูสอนวิชาภาษาไทยที่มีคุณภาพสูงเพียงพอ จึงต้องอาศัยการช่วยเหลือแนะนำจากอาจารย์นิเทศก์ และครูที่เลี้ยงทางการสอนภาษาไทยที่มีความชำนาญและรู้จักกลวิธีในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้กล่าวถึงปัญหาของการฝึกอบรมครูภาษาไทย และการสอนภาษาไทยไว้ตอนหนึ่งว่า

การฝึกอบรมครูก็เหมือนการฝึกอบรมการฝีมือและศิลปะและศาสตร์ทุกชนิด ต้องใช้คนที่รู้ที่ชำนาญฝึก หมายความว่า ถ้าจะฝึกครูสอนชั้นประถม ก็ต้องใช้คนที่ชำนาญในการสอนชั้นประถมเป็นผู้ให้การฝึก ครูมัธยมก็เช่นเดียวกัน แต่ครูสอนภาษาไทยในประเทศไทย ได้รับการถ่ายทอดความชำนาญน้อยที่สุด โดยแท้จริงแล้วในวงการฝึกหัดครู มีน้อยคนเล็งเห็นว่า การสอนภาษาของตนเองเป็นงานสอนที่ยากที่สุดในกระบวนงานสอนวิชาต่าง ๆ²

¹ สภาการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 251๑, หน้า 23.

² ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม (กรุงเทพมหานคร: ชุมชนส่งเสริมการใช้ภาษาไทย, 2520), หน้า 5.

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การสอนภาษาไทยให้กับคนไทยเป็นงานยาก แต่หากนักศึกษาครูวิชาเอกภาษาไทยและกำลังฝึกสอนวิชาภาษาไทยตามโรงเรียนต่าง ๆ ได้รับการนิเทศที่ดี มีหลักการ และสอดคล้องกับความต้องการของเขามากที่สุด ก็จะทำให้นักศึกษาฝึกสอนผู้นั้นเป็นครูภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพในอนาคตสืบไป

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้สอนวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู ได้เคยสอนวิชาวิธีสอนวิชาทักษะภาษาไทย และได้เคยทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยตามหลักสูตรนี้มาพอสมควร ได้พบว่า นักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทยที่ออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ นั้น ประสบปัญหาในการฝึกปฏิบัติงานสอนหลายด้าน เช่น ด้านการเตรียมตัวสอน ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่จะใช้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมทางภาษาไทย ด้านสื่อการสอนภาษาไทย ด้านการวัดและประเมินผลการสอน เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ มีบางปัญหาที่อาจารย์นิเทศก์หรือครูพี่เลี้ยง เห็นความสำคัญและ มีความสนใจเป็นพิเศษก็ได้ให้ความช่วยเหลือและแนะนำมาก บางปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนต้องการคำแนะนำและบ้าง เองก็มีโอกาสได้เรียนถามอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง เขาก็ได้รับคำแนะนำ แต่ก็ยังมีบางปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนต้องการคำแนะนำมาก แต่ต้องแก้ปัญหาที่ด้วยตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง เห็นว่าไม่สำคัญนัก หรือนักศึกษาฝึกสอนไม่กล้าขอคำแนะนำก็มี ทั้ง ๆ ที่ตัวนักศึกษาเองก็ต้องการคำแนะนำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดให้นักศึกษาฝึกสอนต้องสอนให้ไ้มากกว่า 1 หมวดวิชา นักศึกษาฝึกสอนที่เรียนวิชาเอกภาษาไทยอาจได้สอนวิชาอื่นด้วยการสอนวิชาอื่นที่นักศึกษาไม่ได้เรียนเนื้อหาวิชาในฐานะเป็นวิชาเอกและวิชาโท หรือไม่ได้เรียนวิชาวิธีสอนวิชาเฉพาะนั้น ๆ ก็อาจเป็นปัญหาต่อการฝึกสอนวิชาภาษาไทยที่ตนเองเรียนมาเป็นวิชาเอกได้ และนอกจากนั้น อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงบางรายที่ไม่ใช่ผู้สอนวิชาภาษาไทยและไม่เคยสอนวิชานี้มาก่อน หากจำต้องนิเทศนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทยที่กำลังฝึกสอนวิชาภาษาไทยอยู่ ก็อาจไม่เข้าใจปัญหาทางด้านเนื้อหา กววิธีในการสอน และกิจกรรมการสอนของนักศึกษา และอาจให้คำแนะนำที่ผิดไปจากที่ควรจะเป็นได้

ลักษณะดังกล่าวเป็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างความต้องการการนิเทศการสอนของนักศึกษา กับพฤติกรรมการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง ซึ่ง

อาจเกิดขึ้นได้มาก และเนื่องจากไม่มีผู้ใดทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เลย ผู้วิจัยจึงคิดว่า หากได้มีการศึกษาว่า นักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการ-ศึกษาชั้นสูงในวิทยาลัยครูภาคเหนือ มีความต้องการการนิเทศการฝึกสอนในค้ำนไคบ้าง และต้องการความช่วยเหลือนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด โดยเปรียบเทียบกับความช่วยเหลือแนะนำจากการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงในแต่ละค้ำน ก็จะเป็นประโยชน์ต่องานนิเทศการฝึกสอนวิชาภาษาไทยของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์หรือครูพี่เลี้ยงโดยทั่วไป และเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้โครงการฝึกหัดครูในทุกระดับประสบผลสำเร็จในการผลิตครูสอนวิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพแก่ประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงความต้องการการนิเทศของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ในค้ำนต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาถึงปริมาณความช่วยเหลือค้ำนการนิเทศ ที่นักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทยได้รับ
3. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณความช่วยเหลือที่นักศึกษาต้องการ กับความช่วยเหลือที่ได้รับจากการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์และจากครูพี่เลี้ยง

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ที่ออกฝึกสอนแล้วและที่กำลังฝึกสอนอยู่ ตามหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 ในปีการศึกษา 2522 เฉพาะในวิทยาลัยครูภาคเหนือ ดังนี้คือ

- 1.1 วิทยาลัยครูกำแพงเพชร ฝึกสอนแล้วในช่วงหลังของภาคค้ำน
- 1.2 วิทยาลัยครูเชียงใหม่ กำลังฝึกสอนในช่วงหลังของภาคปลาย

- 1.3 วิทยาลัยครู เชียงใหม่ บางส่วนที่กำลังฝึกสอนในช่วงหลังของภาคปลาย
- 1.4 วิทยาลัยครู เชียงราย กำลังฝึกสอนในช่วงหลังของภาคปลาย
- 1.5 วิทยาลัยครู พิบูลสงคราม กำลังฝึกสอนในช่วงหลังของภาคปลาย
- 1.6 วิทยาลัยครู เพชรบูรณ์ ฝึกสอนแล้วในช่วงแรกของภาคปลาย
- 1.7 วิทยาลัยครู ลำปาง กำลังฝึกสอนในช่วงหลังของภาคปลาย
- 1.8 วิทยาลัยครู อุดรคิตต์ กำลังฝึกสอนในช่วงหลังของภาคปลาย

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการฝึกสอน และ ความช่วยเหลือที่นักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย ได้รับจากอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง เฉพาะในค่านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- 2.1 คำนการ เตรียมตัวสอนและการทำบันทึกการสอน
- 2.2 คำนจุดประสงค์ของการสอนภาษาไทย
- 2.3 คำนเนื้อหา แบบ เรียงน และเอกสารประกอบ
- 2.4 คำนวิธีสอนและกิจกรรม
- 2.5 คำนการใช้สื่อการสอนภาษาไทย
- 2.6 คำนการวัดและประเมินผลการสอนภาษาไทย
- 2.7 คำนบุคลิกภาพ วินัย และการปกครองชั้น
- 2.8 คำนมนุษยสัมพันธ์

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำตอบในแบบสอบถามเป็นผลจากการตอบตามความเป็นจริงทุกประการ
2. ความแตกต่างในสถานภาพของผู้ตอบไม่มีผลต่อการตอบแบบสอบถามของ ประชากรในกลุ่มนั้น
3. ความแตกต่างในสังกัดวิทยาลัยครูไม่มีผลต่อการตอบแบบสอบถามของประชากร
4. ความแตกต่างของช่วงระยะเวลาการออกฝึกสอนของนักศึกษาแต่ละวิทยาลัย ไม่มีผลต่อการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด
5. คำตอบของประชากร เป็นความคิดเห็นเชิงคาดหวัง ที่ใช้ได้ในระยะยาว

และสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการฝึกสอนได้ในระยะต่อไป

นิยามของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย

1. วิทยาลัยครู หมายถึง สถาบันฝึกหัดครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวง-ศึกษาธิการ สอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ.2518 และหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ.2519 ของสภาการฝึกหัดครู
2. โรงเรียนฝึกสอน หมายถึง โรงเรียนที่วิทยาลัยครูได้ส่งนักศึกษาออกไปทำการฝึกสอน
3. การนิเทศการฝึกสอน หมายถึง การปฏิบัติการในการให้คำแนะนำช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะในคำนำต่าง ๆ แก่นักศึกษาในขณะที่ทำการฝึกสอน
4. ความต้องการการนิเทศ หมายถึง คำแนะนำและความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่นักศึกษาฝึกสอนต้องการจากอาจารย์นิเทศก์ และ/หรือ จากครูพี่เลี้ยง เกี่ยวกับการฝึกสอน ในขณะที่ทำการฝึกสอน
5. ความช่วยเหลือที่ได้รับ หรือ การได้รับการนิเทศ หมายถึง คำแนะนำและความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่นักศึกษาฝึกสอนได้รับจากอาจารย์นิเทศก์ และ/หรือ ครูพี่เลี้ยง เกี่ยวกับการฝึกสอน ในขณะที่ทำการฝึกสอน
6. อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์ของวิทยาลัยครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นิเทศการฝึกสอนของนักศึกษาในโรงเรียนฝึกสอน
7. ครูพี่เลี้ยง หมายถึง ครู-อาจารย์ในโรงเรียนฝึกสอน ซึ่งทำหน้าที่นิเทศการฝึกสอนของนักศึกษาในโรงเรียนฝึกสอนตลอดระยะเวลาที่ฝึกสอนอยู่ในโรงเรียนนั้น ๆ
8. นักศึกษาฝึกสอน หรือ ครูฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาของวิทยาลัยครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกภาษาไทย ซึ่งวิทยาลัยครูส่งออกไปฝึกสอนตาม

โรงเรียนฝึกสอนต่าง ๆ ภายในช่วงระยะเวลาที่กำหนด ตามหลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงวิชาภาษาไทย ในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ได้ทราบถึงความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทยในค้ำต่าง ๆ
2. ช่วยให้อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงวิชาภาษาไทย ในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ได้ทราบปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย
3. เพื่อปรับปรุงงานนิเทศการฝึกสอนวิชาภาษาไทยของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางให้วิทยาลัยครูและสถาบันผลิตครูทั่วไป ได้ปรับปรุงโครงการฝึกสอนและวิธีจัดการนิเทศการฝึกสอน เพื่อผลิตครูให้มีคุณภาพสูงขึ้น
5. เป็นแนวทางสำหรับสถาบันผลิตครูในอันที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกสอน และความต้องการของนักศึกษาฝึกสอนต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการวิจัยโดยศึกษาเค้าโครงวิธีจัดการฝึกสอน ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูง ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง ในรายวิชา ศึกษา 234 : ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ 1 โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย และศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง ตลอดจนสนทนาสอบถามอาจารย์นิเทศก์วิชาภาษาไทย ครูพี่เลี้ยงวิชาภาษาไทย และนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย รวมทั้งได้สัมภาษณ์นิสิตฝึกสอนวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ออกฝึกสอนในปีการศึกษา 2522

แล้วได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามขึ้น
1 ชุด สำหรับนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูง

แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบรายการตรวจสอบ
(Check list) และแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 ความต้องการการนิเทศการฝึกสอนและความช่วยเหลือที่ได้รับ ของ
นักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย ระดับ ป.กศ.ชั้นสูง ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ ซึ่งเป็น
คำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้องของกระทงความ และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาไทย
ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูง ของวิทยาลัยครู เชียงใหม่ จำนวน 30 คน ซึ่ง
ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ต่อมาผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 298 ฉบับ ไปให้อาจารย์นิเทศก์ของ
วิทยาลัยครูทั้ง 8 แห่งในภาคเหนือ ทั้งด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ เพื่อนำไปสอบถาม
นักศึกษาวิชาเอกภาษาไทยที่กำลังฝึกสอนอยู่ และที่ฝึกสอนแล้ว เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
คืนได้แล้วก็ส่งกลับคืนไปยังผู้วิจัย เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ได้คัดเลือกเอาเฉพาะ
แบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ได้ มีจำนวน 256 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 85.91

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Per cent)
หาค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)
และทดสอบความแตกต่างระหว่างความต้องการการนิเทศการฝึกสอนและความช่วยเหลือที่
ได้รับ โดยใช้ z-test แล้วแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
โดยแสดงในตาราง นอกจากนี้ก็จะเป็นการนำผลการวิเคราะห์หาค่าความ สรุปร่วมกับให้
ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับชั้นในการ เสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น นิยามของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล กล่าวถึงประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล กล่าวถึง การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการฝึกสอนและความช่วยเหลือที่ได้รับของนักศึกษาฝึกสอนแต่ละท่าน

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย